De Molenvriend

nr. 114

Molenvrienden Land van Cuijk

VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUIJK

Molenvereniging in het Land van Cuijk en omstreken
www.molenvrienden.nl

BESTUUR

VOORZITTER	Harm van Es	Floralaan 50
	Tel. 0485-578613	5831 TA BOXMEER
SECRETARIS	Nico van den Broek	Cantheelen 125
	Tel. 06-13361153	5431 MA CUIJK
	E-mail: secretaris@molenvrienden.nl	
PENNINGMEESTER	Jan van Riet	Pelgang 1
	Tel. 0485-383551	5841 BJ OPLOO
BESTUURSLEDEN	Aart Mul	De Jasmijn 4
	Tel. 0485-574793	5831 SL BOXMEER
	vacature	

IBAN: NL03RABO0168981858 *onder vermelding adres penningmeester*

MOLENARCHIEF LAND VAN CUIJK *Het regionale molenarchief is ondergebracht in molen "De Vooruitgang" te Oeffelt. Inlichtingen bij John Houben.*

Het werk van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk wordt mede mogelijk gemaakt door:
Beijk Molenbouw bv, Afferden (L)
drukkervanderegio.nl, Boxmeer
Van Haren Installaties bv, Cuijk
Forfarmers, Lochem
Elektro Technisch Buro Nabuurs bv, Boxmeer
Bol Adviseurs, Boxmeer
J. van Haren Diervoeders b.v. Gassel
Havens Diervoeders, Maashees
Molensteenmakerij Hans Titulaer, Plasmolen
Nabuurs Transport bv, Haps

Colofon

DE MOLENVRIEND 114, jaargang 38, nummer 2, oktober 2022
Lijfblad van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, opgericht 18 januari 1985.
De Molenvriend wordt gratis toegezonden aan de leden van de vereniging. De contributie hiervoor is minimaal € 20,--. Aanmelden als lid kan bij de secretaris of via de website www.molenvrienden.nl. De Molenvriend is een advertentiemedium. Prijs losse nummers € 3,50 (excl. verzendkosten).

ISSN 1384 8526

REDACTIE	*Aart Mul*	*Frans Rademakers*
	Marko Sturm	
REDACTIEADRES	*De Jasmijn 4*	*5831 SL BOXMEER*
	e-mail: aart.mul@planet.nl	
	De Erica 2	*5831 RX BOXMEER*
	e-mail: j.m.sturm@alumnus.utwente.nl	
VERDER WERKTE(N) MEE	*John Houben, Peter Pouwels, Stefan Willems*	
ILLUSTRATIES	*Theo van den Berg, John Houben, Aart Mul, Ludger Pauls, Peter Pouwels, Arnold Roelofs*	

VOORPAGINA *De nieuwe fokwieken van de Vooruitgang te Oeffelt (foto's John Houben)*
De kleine foto is gemaakt vóór het opnieuw aanbrengen van de zwarte laag.

In dit nummer

pagina 2	**Colofon**
pagina 3	**In dit nummer**
	Van de redactie
pagina 4	**Mededelingen van het bestuur** met een foto-impressie van de regionale Molendag Land van Cuijk e.o.
pagina 7	**Restauratie molen Oeffelt** door: John Houben
pagina 7	**Wat is dit voor apparaat?** door: Ludger Pauls
pagina 8	**Het verhaal rondom de pensteen van de Reus** Een gebroken pensteen? Dat bleek toch net wat anders te zitten... door: Peter Pouwels
pagina 10	**“Geleef van de wind”** presentatie van het boek door Stefan Willems en Paul Kater door: Stefan Willems
pagina 12	**Waarderingssubsidie**
pagina 12	**Molenfeest/Mühlenfest Ven-Zelderheide 2022** door: de redactie en Ludger Pauls
pagina 14	**Smoker op pulleys** door: Aart Mul
pagina 15	**Korenmaat na 50 jaar terug op de Plasmolen** door: Peter Pouwels
pagina 17	**Nieuws molenstichting Noord-Brabant** door: Aart Mul
pagina 18	**De molenbiotoop** actuele ontwikkelingen rondom de biotoop van de Joannusmolen te Heumen
pagina 21	**Molens in de regio**

Van de redactie

Door een wat ongelukkige planning en persoonlijke omstandigheden heeft de productie van Molenvriend 114 wat vertraging opgelopen. Maar geduld wordt beloond: er ligt weer een mooi nummer met volop nieuws uit de regio.

Zoals te zien op voor- en achterkant van deze Molenvriend, is de restauratie van molen De Vooruitgang in Oeffelt voltooid. De molen heeft nu weer fokwieken, zoals in de periode waarin de molen commercieel in bedrijf was.

We ontvingen veel bijdrages en foto’s met molennieuws uit de regio. Hieraan is duidelijk te zien dat er, na de twee coronajaren, weer volop activiteiten georganiseerd werden.

Helaas zijn er ook molens waar het allemaal niet zo voorspoedig gaat. Daarom is er bijzondere aandacht voor de situatie rondom de biotoop van de Joannusmolen in Heumen.

De redactie wenst u veel leesplezier en staat zoals altijd open voor tips voor artikelen en kopij.

de redactie

Mededelingen van het bestuur

In deze rubriek in De Molenvriend nr. 113 vermeldden we dat we volop aan de gang waren met de voorbereidingen voor de ‘Regionale Molendag Land van Cuijk e.o.’ op Tweede Paasdag, 18 april.
Daarbij stond: “Je leest meer hierover elders in dit blad.” Maar wie daarnaar zocht, vond niet veel. Daarom is het goed om er hier toch nog even op terug te komen.

Kort verslag regionale Molendag
Onze huisdrukker in Boxmeer heeft tegen gereduceerd tarief een groot aantal affiches en fietsroutes voor ons gedrukt, die we op ruime schaal konden verspreiden in de regio. We kunnen gelukkig terugkijken op een heel geslaagde dag waarbij het ook nog prachtig weer was. Alle 6 molens die deelnamen hebben de hele dag volop bezoek gehad, soms wel 200 tot 300 personen. Een succesvolle dag. Zelfs Hub van Erve (DHM) was ervoor naar het Land van Cuijk gekomen, en heeft per fiets alle 5 locaties bezocht.
Bijgaand nog een paar foto’s van enkele molens die meededen. Inmiddels zijn we begonnen met de voorbereiding van de regionale Molendag 2023. Daarover later meer informatie.

Nationale Molendag en nieuw lid
Ook de Nationale Molendag(en) op 14 en 15 mei, waren voor onze molens succesvolle dagen. Deze molendagen zijn belangrijk voor de lokale betrokkenheid bij onze molens. Maar ook voor het werven van nieuwe leden voor onze vereniging. We hadden nog niet gemeld dat zich al in maart een nieuw lid heeft aangemeld, via Harm van Es. Het is de heer Theo Jetten. Theo, we heten je hierbij nogmaals hartelijk welkom.

Overleg met gemeente Land van Cuijk
In nr. 113 kondigden we ook het gesprek aan van een delegatie van ons bestuur en enkele leden van de Molenstichting Noord-Brabant (Pierre Bos en Gerard Sturkenboom) met de nieuwe wethouder ‘Sociaal domein’ (waaronder het cultureel erfgoed, dus ook molens) Joost Hendriks, op 12 mei. Ook Fra Jurgens, erfgoedadviseur van de gemeente, nam aan deze bespreking deel.
Het gesprek was bedoeld als een wederzijdse kennismaking, met als belangrijkste doelstelling: ‘Uitwisselen van ideeën over zaken m.b.t. molens nu en in de toekomst, in de nieuwe situatie, waar de gemeente Land van Cuijk eigenaar is geworden van 9 molens, maar ook een verantwoordelijkheid heeft t.o.v. de andere molens in de nieuwe gemeente.’ Aspecten daarbij zijn: overlegstructuur, externe adviseurs, beheer, molenbiotopen, vrijwilligers (i.h.b. molenaars) en communicatie.

De bespreking was voorbereid in een vergadering van de 1e molenaars op deze 9 molens, op basis van een voorzet die Nico van den Broek namens het bestuur heeft gemaakt. De vertegenwoordiging van de Molenstichting Noord-Brabant wees daarbij ook op het recent gepresenteerde meerjarenplan van de Molenstichting en op de “Windmolenbiotoop Inventarisatie Noord Brabant 2020”. Alles tegen de achtergrond van de invoering van de ‘Omgevingswet’ in de komende jaren. Alle deelnemers waren van mening dat het een nuttig en constructief gesprek was.

De wethouder benadrukte dat het beleid van de 5 voormalige gemeenten nog 2 jaar gecontinueerd zal worden, tenzij er eerder nieuw beleid gemaakt wordt. Hij zei ook dat er nog veel onduidelijk is. De nieuwe gemeente ‘Land van Cuijk’ moet nog starten met het formuleren van het erfgoedbeleid.
Men verwacht niet eerder dan begin 2023 iets op papier te hebben, waarna het in 2024 geïmplementeerd kan worden. Hulp van betrokkenen is daarbij zeer welkom. Mogelijk kan de betrokken groep molenaars

Bij overname van artikelen en/of foto’s, auteur en eventuele bron(nen) vermelden. Tevens hiervan melding maken bij de uitgeefster of redactie van dit blad.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen niet, danwel ingekort te plaatsen en stelt zich niet aansprakelijk voor eventueel gemaakte fouten of anderszins ontstane ongemakken.

Impressie regionale Molendag op Tweede Paasdag: Rijkevoort (linksboven en rechts), Sint-Hubert (linksmidden) en Beugen (linksonder).

zelf komen met voorstellen die door de gemeente in haar beleid kunnen worden opgenomen.
(Red.: Er wordt dus iets verwacht van Molenvrienden Land van Cuijk e.o.!)
De conclusie was ook dat dit slechts een eerste kennismaking was, die vervolgd moet worden.
(PS: Het verslag van deze vergadering is op te vragen bij onze secretaris, Nico van den Broek)
Het bestuur is inmiddels begonnen om drie onderwerpen nader uit te werken in 'concept beleidsnota's voor de gemeente. Dit zijn:

1. Het beheer van de molens.
2. Molenbiotopen en Omgevingswet.
3. De vrijwilligers, organisatie en beloning.

Bestuurszaken

Het bestuur van Molenvrienden heeft in de afgelopen periode niet formeel vergaderd, maar wel veel besproken via persoonlijke communicatie. Ons bestuurslid en molenaar Martijn van de Hulsbeek heeft ons helaas meegedeeld dat hij voorlopig zijn bestuursfunctie neerlegt omdat hij recent is toegetreden tot de v.o.f. van de Hulsbeek om zo binnen afzienbare tijd thuis de leiding over dit tuincentrum bij Wanroij over te gaan nemen. Er wordt nu ook gewerkt aan een uitbreiding van het tuincentrum. Hij blijft wel actief als

molenaar op De Hamse molen 'De Ster' in Wanroij. Martijn heeft in de afgelopen jaren diverse activiteiten georganiseerd en was nu ook bezig met de Najaarsexcursie 2022. We danken Martijn voor zijn inzet voor Molenvrienden in de afgelopen jaren en wensen hem veel succes in zijn nieuwe taken en verantwoordelijkheden. We gaan natuurlijk ook op zoek naar een vervanger, die zijn taken in het bestuur zou willen overnemen. Meldt u aan!

De toestand van onze molens

Dachten we eind april dat we de zwaarste stormen achter de rug hadden, op 19 mei 2022 om ± 2 uur 's middags passeerde een zware onweersbui met een windhoos de molen Linden-Katwijk. Deze bui heeft aanzienlijke schade veroorzaakt aan de molen, ook aan het gaande werk in de kap. Rond de molen zijn bomen omgewaaid en boomkruinen kapotgewaaid. Zie het verslag van de molenaars in de rubriek 'Molens in de regio'. Het is niet uit te sluiten dat de nabijheid van nieuwe hoge loods bij de molen, een rol heeft gespeld in het ontstaan van deze extreem krachtige winden rond de molen.

Gelukkig ook goed nieuwe over één van onze molens: De omvangrijke restauratie van 'De Vooruitgang' in Oeffelt nadert zijn voltooiing. Het nieuwe gevlucht is gestoken en de historische Fauel-fokwieken zitten er weer op. Nu de nieuwe zeilen nog. Zie het verslag van deze laatste restauratiefase door John Houben.

De Milieuvereniging Land van Cuijk (MLvC) (secretaris Jan Reijnen) heeft een viertal openbare bijeenkomsten (thema-avonden) georganiseerd in De Jachthoorn te St. Hubert, in het kader van de Omgevingswet. Het bestuur van Molenvrienden is uitgenodigd om daaraan deel te nemen. (www.mlvc.nl/nieuws/omgevingswet-komt-er-aan)

Interessante presentaties en goede discussies met de aanwezigen in de zaal. Maar het ging niet echt over molens, molenbiotopen en cultureel erfgoed. Waar mogelijk hebben wij toch dit aspect van de Omgevingswet, ook in het Land van Cuijk onder de aandacht gebracht in de discussie, bij de organisatoren en bij de sprekers.

Tot slot

We ontvingen begin augustus ook een brief van de 'Historische Kring Land van Cuijk', van het bestuurslid Sef Coenen. Het onderwerp: 'Stel ons erfgoed veilig'.

De brief bevat een verzoek tot samenwerking om gezamenlijk een informatiedocument over het belang van diverse soorten erfgoed op te stellen, dat zal worden aangeboden aan de gemeente Land van Cuijk. Dit ook in het kader van de voorbereidingen op de Omgevingswet. We zullen onderzoeken of deze gezamenlijke actie voor ons als Molenvrienden zinvol is. Bundelen van belangen lijkt in ieder geval goed.

Onze penningmeester Jan van Riet heeft Molenvrienden Land van Cuijk e.o. weer aangemeld voor de jaarlijkse 'Rabo Club Support' actie, die enkele honderden euro's kan opleveren voor onze verenigingskas, speciaal t.b.v. ledenwerving. Rekeninghouders van de Rabobank moeten dan wel in tussen 5 en 27 september stemmen op onze vereniging. (Red: deze oproep in de Molenvriend komt waarschijnlijk te laat. We bedanken iedereen die gestemd heeft n.a.v. de oproep die per e-mail verstuurd is.)

Tenslotte de activiteiten in het Land van Cuijk e.o. ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van het Gilde van (Vrijwillige) Molenaars. Voor die viering zullen in de maand oktober in Noord-Brabant diverse molenactiviteiten plaatsvinden. Toevallig ook in Noord-Limburg, en wel gelijktijdig met de Limburgse Molendag op 2 oktober. Het bestuur van de afdeling Noord-Brabant heeft daarvoor recent een indeling gemaakt in 4 regio's met verschillende data voor de molendagen. Zie de GVM 'Jubileum Nieuwsbrief nummer 12' van september 2022. Het Land van Cuijk valt onder regio 3 (noordoost): het gebied grenzend ten oosten van Midden-Brabant en ten noorden van het gebied van de Peellandse Molenstichting. (O.a. het Brabantse deel van de vereniging 'Molenvrienden Land van Cuijk'). De Molendagen voor deze regio zijn vastgesteld op zaterdag 15 oktober en zondag 16 oktober 2022.

We moeten nog wel per molen beslissen (en opgeven) hoe we deze jubileum- molendagen gaan invullen.

namens het bestuur,
Aart Mul

Restauratie molen Oeffelt

Stand van zaken augustus 2022
Zie ook de fotocollage op de achterkant van de kaft.

Na het verwijderen van de steigers zag de molen er weer prachtig uit. De zwarte laag, die nog deels uit het oude teer bestond, is helemaal verwijderd en milieuverantwoord afgevoerd. Een nieuwe zwarte laag, bestaande uit silicaatverf is aangebracht. Dit is een milieutechnisch verantwoorde oplossing. Veel mensen vonden het jammer dat de zwarte laag weer aangebracht moest worden, maar de molen blijft een monument dat in de oude staat teruggebracht wordt.

De roeden zijn gestoken op 30 mei. De helft van de fokken is al aangebracht op de grond. Dit is een behoorlijke werkbesparing. Gelukkig was het windstil toen de kraan er was. De roeden zijn van bovenaf ingehesen. Dat betekent dat de kraan meer dan 50 meter hoog heeft moeten takelen. Er was veel belangstelling van mensen uit Oeffelt en ook de pers was aanwezig. In de weken daarna is de rest van de fokken en het hekwerk gemonteerd.

De fokken zijn geschilderd in de kleuren wit aan de voorzijde en olijfgroen aan de lijzijde, volgens opgave van Fauel. Op het gevlucht is het octrooinummer aangebracht, zoals Fauel dit aangaf, na het verwerven van het octrooi.

Binnen zijn de muren van de begane grond en de kapzolder helemaal schoon gestraald en opnieuw afgesmeerd met mortel op kalkbasis. Het gaande werk en de vang is compleet nagezien en bijgewerkt. Het koppel molenstenen is weer horizontaal afgesteld. We gaan te zijner tijd proefmalen.

Verder is de molen compleet geschilderd en ziet er weer uit als een plaatje.
Er is een eerste oplevering geweest op 6 juli, waarbij de molenmaker aangegeven heeft, dat wij de molen weer veilig mogen draaien. En dat hebben we gelijk geprobeerd.

Verder moeten we nog flink opruimen, de molen testen, de kammen wassen, de vang met zand slijpen en doorgaan met de inrichting van de molen. We zijn bezig met het zelf knopen van de afzettingsnetten, en die moeten zo snel mogelijk af.

De zeilen zijn in bestelling bij van Neerven in Oss. Als deze geleverd zijn kunnen we verder met het functioneel testen van de fokken.

We houden jullie op de hoogte.

John Houben

Wat is dit voor apparaat?

Ludger Pauls stuurde ons deze foto (gemaakt op onbekende locatie). Wat is dit voor een apparaat? Veel molenaars hebben hier ongetwijfeld van gehoord, of een dergelijk apparaat gezien. Zie hieronder voor het antwoord.

Antwoord: het gaat hier om een blimachine, een hulpmiddel voor het scherpen van molenstenen.

Het verhaal rondom de pensteen van De Reus

De monumentenwacht heeft tijdens de inspectie van februari 2022 aangegeven dat de pensteen van De Reus acuut vervangen moet worden. In het rapport staat:
Tijdens de inspectie is gebleken dat de pensteen dermate gebroken en verschoven is dat wij het draaien van de molen onaanvaardbaar vinden. Het draaien van de molen wordt vanaf heden met KLEM ontraden.

In het inspectierapport van 2006 staat: “Vervangen/herstellen van de pensteen wordt aangeraden.” 2017 staat: vervangen van de pensteen. In 2019: vervangen/herstellen van de pensteen is noodzakelijk. Thans, 16 jaar na dato, staat er: vernieuwen van de pensteen is noodzakelijk.
Omdat wij geen problemen met de pensteen hadden en het feit dat deze opstelling al meer dan 20 jaar zo zat, hebben wij het advies van de monumentenwacht naast ons neergelegd. Toch heeft de monumentenwacht wel een punt… dat aandacht vraagt!

Als we de opstelling van de pensteen nader bekijken

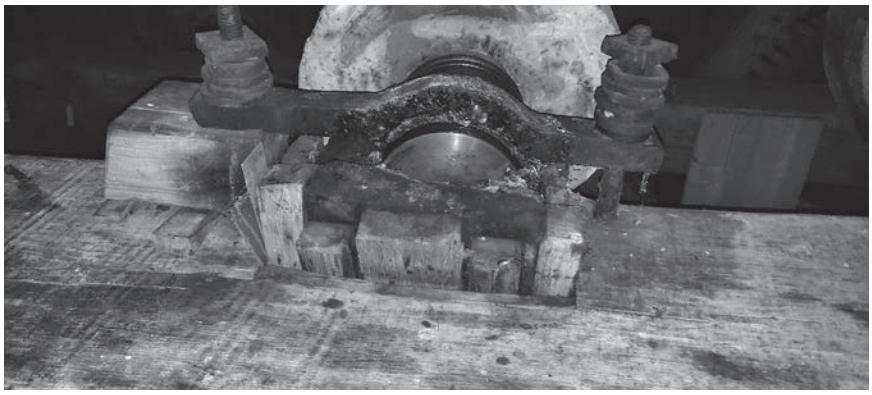

De pensteen (oude situatie). Aan de rechterkant is de springbeugel duidelijk korter.

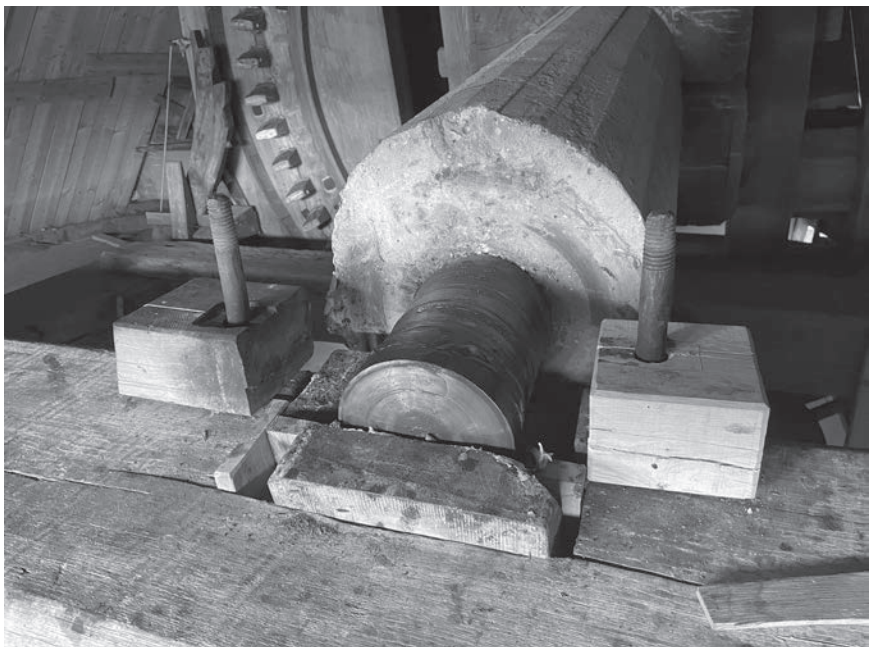

De pensteen na het plaatsen van nieuwe vulhouten. De springbeugel moet nog gemonteerd worden.

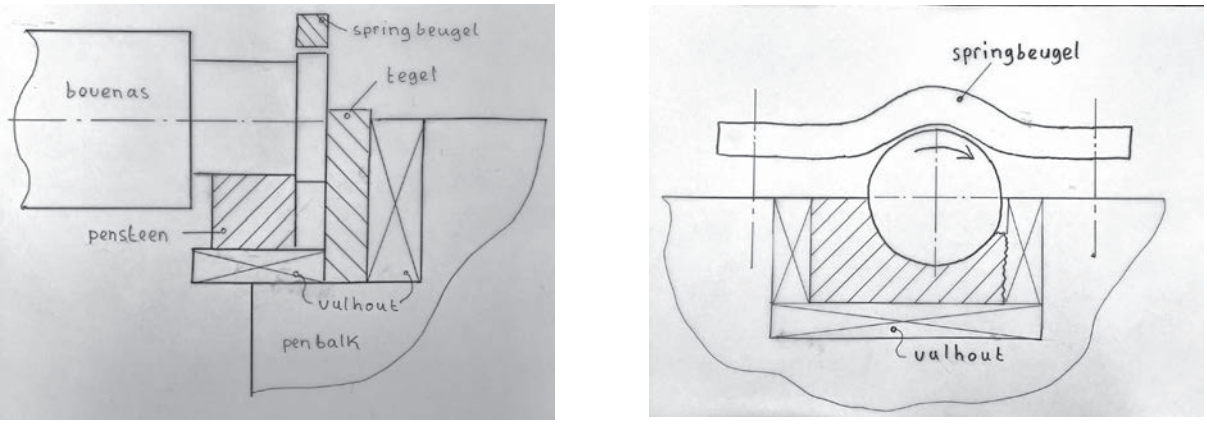

Zij- en achteraanzicht van de pensteen en tegel, met plaats van de vulhouten. Op de rechtertekening is het "breukvlak" aangegeven, waar de pensteen is ingekort om te zorgen dat de springbeugel toch past.

blijkt dat de pensteen circa 6 cm uit de penbalk steekt, achter de tegel zit ongeveer eenzelfde ruimte die opgevuld is met vulhout, dus we zouden de pensteen eenvoudig naar achter kunnen verplaatsen, echter de as heeft aan de achterzijde een muts of verdikking dus dit gaat niet. De molenas met steen en al verplaatsen is geen optie omdat deze dan tegen het waterbord aankomt, blijft over; de penbalk verplaatsen. Echter met de penbalk is iets merkwaardigs aan de hand, deze zit n.l. met lange draadeinden gefixeerd op de voeghouten. Waar je normaal gesproken een penbalk hebt die met spieën naar voren of achteren en naar links of rechts versteld kan worden, heeft De Reus een penbalk met een vaste positie, waarom dit ooit zo gemaakt is blijkt later!

Om te controleren of de as is ingelopen en of de steen gebroken is, besluiten we eerst de steen en as rondom vrij te maken van de dikke vetlaag. Nu pas kunnen we de situatie goed beoordelen en blijkt er een circa 4 cm brede verdikking, een zgn. muts, achter op de as te zitten. Deze verdikking was ons nog nooit opgevallen omdat deze precies onder de springbeugel zat, die er vrij dicht op stond en het geheel vol vet zat. Bij het opmeten van de pen blijkt deze ter hoogte van de pensteen 168 mm in diameter te zijn en aan het eind bij de verdikking een diameter heeft van 178 mm. Voor de rest is de tap zuiver recht en is er gelukkig geen sprake van een ingelopen tap!
Als we de pensteen goed bekijken blijkt deze aan de rechterzijde te zijn ingekort om hem passend te krijgen in de bestaande situatie. De reden blijkt de springbeugel te zijn; deze is asymmetrisch, omdat de smid bij het smeden van het ijzer verkeerd is begonnen. Hierdoor is de springbeugel aan één zijde eigenlijk te kort, waardoor een standaard pensteen hier niet meer past, en dus passend gemaakt moest worden. Dit heeft men gedaan door aan één zijde van de pensteen een stuk af te kappen, wat te zien is aan het ruwe breukvlak. De pensteen is gelukkig niet gescheurd of gebroken dus deze kan behouden blijven! Men heeft de springbeugel (bewust) met het korte eind aan de rechterkant geplaatst omdat een draaiende as altijd naar de linkerkant klimt, en men zo ongestraft de rechterkant van de steen kon wegkappen. Wel staat de springbeugel zéér dicht op de tap en raakt deze mogelijk, later zullen we zien waarom! (Opm. van de redactie: het lijkt onlogisch dat de draaiende as (van achteren gezien) naar de linkerkant klimt, maar de auteur heeft bevestigd dat dit geen schrijffout is. Mochten er lezers zijn die hier een goede verklaring voor hebben, laat die dan weten aan de redactie.)

In eerste instantie wilden we alleen een korte klamp onder de uitstekende pensteen maken, de pensteen opnieuw uitvullen en opspieën, en de springbeugel wat ruimer zetten. Uiteindelijk is besloten om toch de penbalk in zijn geheel 6 cm naar voren te halen, de pensteen opnieuw vast te zetten en de springbeugel wat ruimer te zetten.

Eind juni hebben de molenmakers Arjan en Peter van de firma Beijk de penbalk verplaatst, de pensteen opnieuw vastgewigd en tevens de springbeugel wat ruimer afgesteld. De eerstvolgende keer dat we gingen draaien was er te weinig wind om te kunnen zien of alles naar behoren functioneerde. De keer erop was er wel voldoende wind, en toen de molen met vier volle ervoor eenmaal op snelheid kwam, zagen we de tap in de pensteen omhoogklimmen tot tegen de springbeugel om vervolgens naar beneden te vallen, hierbij bewoog de pensteen en kroop het vulhout onder de pensteen uit, zelfs de penbalk bewoog en kraakte en de gehele kap schudde na elke klimmende beweging van de tap flink na. Onmiddellijk besloten

we de molen stil te leggen, tijdens het vangen kwam de as wederom omhoog en kon ik het vulhout met de pensteen in zijn geheel weer terugschuiven. Ondertussen een filmpje gemaakt van de bewegende pensteen en dit naar Max Beijk gestuurd, die ervoor zorgde dat de dag erna al één van de molenmakers langs kwam om wat aanpassingen te doen.
De pensteen werd opnieuw vastgezet en tevens werd er een extra blok hout onder de springbeugel geplaatst. Helaas was er op dat moment te weinig wind om te testen of alles voldeed aan onze verwachtingen. Twee dagen voordat we weer zouden gaan draaien met de molen was er voldoende wind om uit te testen of alles goed zat, dus die maandag naar De Reus en twee volle ervoor om te checken of het euvel verholpen was. Helaas, toen de molen eenmaal op snelheid kwam, klom de as weer omhoog om vervolgens weer terug te vallen. Hierop Max Beijk op de hoogte gebracht en die beloofde de dag erop Arjan langs te sturen. Omdat ik die week vrij had en thuis was, afgestemd dat zodra Arjan naar de molen kwam ik hem zou meehelpen. De weersvoorspellingen waren gunstig wat wind betreft dus ik kon de molen op de wind zetten en opzeilen om vervolgens laten draaien. Met Arjan de situatie doorgesproken en afgestemd, we zouden de steen opnieuw vastwiggen en een klamp onder het vulhout plaatsen zodat deze niet meer onder de pensteen uit zou kunnen komen én de springbeugel zo dicht mogelijk op de as plaatsen, dit laatste was ons inziens de belangrijkste factor om De Reus weer in toom te krijgen. Na bovenstaande werkzaamheden te hebben uitgevoerd de molen met vier volle voor de prins laten draaien; naar ieders tevredenheid bleef alles stabiel. Achteraf gezien blijkt de afstand van de springbeugel cruciaal te zijn geweest, als je deze een beetje meer ruimte geeft laat De Reus zien hoeveel kracht deze heeft, mede door de korte as en het grote gevlucht. De pen slaat dan tegen de springbeugel aan en als de penbalk niet vast had gezeten zou deze ook nog opgelicht worden. Het is niet voor niets dat de vorige eigenaar de bovenas verzwaard heeft met een stuk beton en de penbalk met draadeinden vastzit aan de voeghouten!

Al met al hebben we uiteindelijk niets hoeven te vervangen en is onze historische springbeugel met zijn aangepaste pensteen (en z'n verhaal) behouden gebleven.

PS Goed molenbehoud is advies, behoud en herstel, hier hoort het woord vervangen of vernieuwen eigenlijk ook niet in thuis!

tekst en foto's: Peter Pouwels
tekeningen: Arnold Roelofs

"Geleefd van de wind"

Vrijdag 14 mei, daags voor Nationale Molendag 2022, verscheen het boek "Geleefd van de wind" geschreven door Paul Kater en molenaar Stefan Willems. Het boek gaat over de rijke geschiedenis van ruim 150 jaar van korenmolen Jan van Cuijk aan de Heerstraat in Cuijk. Om precies te zijn is dat 153 jaar, terwijl er op de molen staat dat deze gebouwd is in 1860. Bij het kadaster kwamen we tegen dat de grond van de molen pas in 1869 verkocht is om er een molen op te bouwen. De molen was oorspronkelijk een schorsmolen. Schors werd gebruikt in de leerlooierijfabrieken in Cuijk. Over die leerlooierijen is er ook wat historie opgenomen.

Terwijl de molen volop de wieken liet draaien, waren er een 35-tal genodigden aanwezig tijdens de boekpresentatie.

Molenaar Stefan Willems vertelde o.a. over het tot stand komen van het boek, en medeauteur Paul Kater vertelde over de samenwerking en totstandkoming van het boek en tot slot las hij een hoofdstuk voor uit het boek.

Samen schrijven
Het idee om de hele geschiedenis van de molen te beschrijven leefde al langer bij mij. Als kind was ik al gefascineerd door molens, omdat ik vaak bij mijn opa Sjef kwam, hier in de molen.

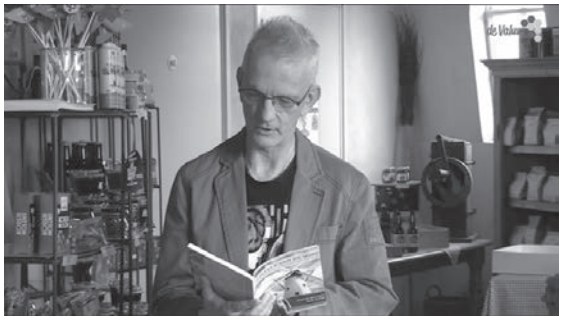

Paul Kater presenteert een door hem geschreven hoofdstuk uit het molenboek

De eerste exemplaren werden uitgereikt aan de zusjes Bep, Martha, Annie en Thea "Kessels"

Sjef Kessels

Sjef Kessels is geen onbekende in de molenwereld. Mede door hem is in deze regio de opleiding opgezet voor molenaar. Hij vond het belangrijk dat de molens behouden moesten blijven voor de toekomst. Toen hij in 1974 de molen verkocht aan de toenmalige gemeente Cuijk en St. Agatha, had hij als eis dat de molen weer draaivaardig gerestaureerd moest worden en dat de gemeente er voor moest zorgen dat er nieuwe aanwas kwam die de molen kon laten draaien.

Hiervoor waren molenaars erg belangrijk. Samen met vrijwillig molenaar Niek Wortman startte hij eind jaren 70 van de vorige eeuw met de opleiding voor molenaars. Malen met de molen was een vak apart. Dikwijls is aan hem gevraagd of hij dit aan de nieuwe lichting molenaars kon leren. Steeds weer was dan zijn uitspraak, "Als je twee jaar dagelijks met de molen maalt leer je het vanzelf." Malen met de molen kun je niet aanleren, dit gevoel moet je in de vingers hebben. Over Sjef Kessels werd dan ook vaak gezegd dat hij "graan kon malen met zijn ogen dicht".

Maar ik ben geen schrijver en bij toeval kwam schrijver Paul Kater de molen binnenwandelen. De klik om samen dit boek te maken was snel gemaakt. Paul had al een science-fictionboek gemaakt dat zich onder andere in de Cuijkse molen afspeelt. Wij hebben geprobeerd een kloppend verhaal over de Jan van Cuijk te maken. Op het internet kan je van alles vinden, maar soms zijn het ook tegenstrijdige verhalen. Dit boek is ontstaan uit alles wat er in de loop van de jaren verzameld is. Foto's waren er in overvloed: zoveel dat er zelfs een keus gemaakt moest worden.

Zusjes Kessels

De eerste exemplaren van het boek werden overhandigd aan de 'zusjes Kessels': vier dochters van de laatste vakmulder Sjef Kessels, Stefans opa. Hij nam in 1943 de molen over van de weduwe Willems. Onder in het pakhuis werd voor het gezin Kessels een simpele woning gemaakt. Hier hebben ze gewoond in een simpele woning met 1 slaapvertrek waar ze met 6 personen in sliepen en een woonkeuken waar het kolengestookt fornuis de woonkeuken warm moest houden. Later verhuisden ze naar een woning 100 meter ten zuiden van de molen. Waar nog 3 kinderen werden geboren.

Bestellen

Het boek is een paperback en telt 131 bladzijden, 15,5 bij 23,5 centimeter in zwart/wit. Het boek kost € 13,95 plus eventuele verzendkosten. Het is te verkrijgen op zaterdagmorgen als de molen en de molenwinkel open zijn van 9.30 tot 13.00 uur.
Het is te bestellen via www.mijnbestseller.nl
Je kan ook een mailtje sturen naar: molenaarjanvancuijk@trinedmail.nl Dan komt het boek ook bij je terecht. De opbrengst van het boek komt ten goede aan het onderhoud van de molen.

Stefan Willems

Waarderingssubsidie

De molenaars van de molens in de voormalige gemeente Boxmeer (de molens te Beugen, Oeffelt en Rijkevoort) ontvingen altijd via de stichting Molens gemeente Boxmeer een waarderingssubsidie, die ze naar eigen inzicht konden gebruiken voor zaken rond het draaien met de molens. Sinds de opheffing van voorgenoemde stichting, verloopt de uitbetaling van deze subsidie via de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk. Wij zijn verheugd dat ook de gemeente Land van Cuijk ons deze subsidie weer heeft toegekend voor de jaren 2022 en 2023.

molenaars Beugen, Oeffelt en Rijkevoort
de redactie

Onderwerp
Waarderingssubsidie
2022/2023
Molenvrienden Land
van Cuijk e.o.

LAND VAN CUIJK

Geachte heer Van Es,

Op 25 april 2022 ontvingen wij uw aanvraag voor de waarde 2022.

U heeft een aanvraag ingediend voor een waarderingssubsidie namens Molenvrienden Land van Cuyk. Uw aanvraag is beoordeeld op grond van de Algemene subsidieverordening gemeente Boxmeer en de vastgestelde uitvoeringsregels waarderingssubsidies.

Besluit
Op grond van de uitvoeringsregels waarderingssubsidie komt uw vereniging in

Molenfeest/Mühlenfest Ven-Zelderheide 2022

Eindelijk, na 2 jaar afgelasting i.v.m. corona, kon het dan eindelijk weer doorgaan: het Molenfeest met oude ambachten bij de windmolen ‘Rust na Arbeid’ in Ven-Zelderheide. Het (in principe) jaarlijkse feest wordt georganiseerd door de dorpen Kessel (D.) en Ven-Zelderheide (NL). Het wordt gehouden op het ‘Vensche veld’, vlak achter de achteringang van de molen en op de (voor het verkeer gesloten) Aaldonksestraat, tussen de molen en het veld.

De organisatoren, waaronder molenaar Ludger Pauls, hadden zich weer verzekerd van een groot aantal lokale sponsoren en van de medewerking van vele vrijwilligers. Het weer was op deze zondagmiddag helemaal perfect voor dit evenement. Zonnig, niet te warm en een lichte bries, die ook de versierde molenwieken lustig liet draaien. Voor deze dag waren Peter Pouwels en Klaus van Elsbergen de molenaars. Dat gaf Ludger Pauls de vrijheid om alle kraampjes en de verschillende activiteiten te bezoeken, en de vele bezoekers te ontmoeten.

Het feest begon met een tweetalige Heilige Mis, opgedragen door twee pastoors (D en NL) in de tuin van de molen, met koor en orgelbegeleiding. Daarna konden jong en oud een rondleiding krijgen in de molen en de verschillende kraampjes en activiteiten gaan bezoeken. Natuurlijk ook genieten van de koffie met vlaai en krenten-tulband, poffertjes, diverse dranken en een BBQ.
Het feest werd pas ’s avonds afgesloten met een muziekfilm op een groot scherm.

Onder de belangstellenden waren verschillende vrijwillige molenaars met hun familie, uit de ruime omtrek. Meer informatie over dit Molenfeest en degenen die het mogelijk hebben gemaakt, is te vinden op onze website www.molenvrienden.nl
Bijgaand een aantal foto’s als herinnering voor degenen die er waren en voor degenen die er niet waren, om zich een beeld te vormen van dit zeer geslaagde traditionele molenfeest. We hopen dat het ook over vijf jaar weer kan worden georganiseerd.

de redactie i.s.m. Ludger Pauls
foto’s: Aart Mul

Boven links: H. Mis in de molentuin, boven rechts: molenaar Ludger Pauls met satéstokje van de barbecue

Smoker op pulleys

Veel lezers van De Molenvriend en de meeste molenaars van onze vereniging kennen Theo van den Berg al vele jaren als molenaar/machinist op de Bovenste Plasmolen. Ooit bewoner van de molenaarswoning bij de Bovenste Plasmolen, exploitant van de garage met tankstation in Plasmolen en ook bekend als Theo-VW vanwege zijn verzameling oude VW-bussen.

Maar Theo verzamelt niet alleen VW-bussen. Hij heeft een scherp oog voor materialen die worden afgedankt, maar waarvoor hij nog wel een goede bestemming ziet. Theo is ook een kundig constructeur. Zo bouwde hij een veelzijdige barbecue op wielen, van uitsluitend afgedankte materialen, zoals die op bijgaande foto's staat.

Kenners van antieke drijfriemwielen (pulleys) zullen de wielen van deze 'smoker' als zodanig herkennen.

Maar wat hebben die met molens en zijn technische molenhobby te maken?
Welnu. Deze aandrijfwielen zijn afkomstig van de molen 'De Hoop' in Beers. Het is niet bekend welke functie die daar gehad hebben. Toen het interieur van deze molen, in de laatste decennia van de vorige eeuw, langzamerhand naar beneden kwam (De Molenvriend nr. 112) heeft iemand deze wielen gered van afvoer naar de oud-ijzerboer en aan Theo geschonken. Weer mooi opgeknapt en een eervolle nieuwe bestemming gegeven. Tot in lengte van jaren!

Aart Mul
Op basis van het verhaal
en de foto's van Theo van den Berg

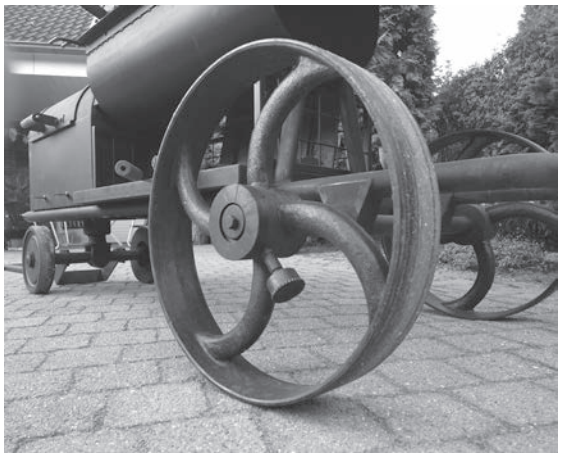

Oude drijfriemwielen uit molen "De Hoop" te Beers zijn hergebruikt als wielen voor de barbecue van machinist Theo van den Berg

Korenmaat na 50 jaar terug op de Plasmolen

Onlangs hebben wij een oude korenmaat op de Bovenste Plasmolen in ontvangst mogen nemen. De betreffende korenmaat met een diameter van 40 cm en een hoogte van 20 cm, heeft een inhoud van 25 liter, oftewel ¼ Nederlandse mudde of mud.

De korenmaat is voorzien van een brug waarover men met de bekende strijkstok het graan kon afstrijken. Op de oude graanmaat zit een plaatje met hierop vermeld de inhoudsmaat van ¼ mudde en de naam van de maker van dit meetgereedschap, de uit Nijmegen afkomstige koper en blikslager Johannes Abraham Roukens. Behalve koper en blikslager was hij ook arrondissementijker (1844) en lampenfabrikant (1862). In 1872 richt J.A. Roukens en zoon een vennootschap op, ze zitten dan aan de Halve Trom in Nijmegen, een doodlopend steegje aan de Grote Markt waar later de V&D zich vestigt. Op de oude graanmaat zitten meer dan tien stempels, in het loodplaatje geslagen door de ijkmeester.

Vanaf 1820 wordt met de invoering van het metrisch stelsel het graan gemeten in liters, waarbij een Nederlandse mud gelijk staat aan 100 liter. Vaak werd er om praktische reden met een kleinere maat gemeten. De meest gebruikte maat hiervoor was de ¼ Nederlandse mud, met een inhoud van 25 liter. Om te contoleren of de korenmaat de vereiste inhoud had, werd deze jaarlijks gecontroleerd en voorzien van een ijkteken. Hieronder een tabel met de gebruikte ijktekens vanaf 1820 tot 1976.

Als we de nog leesbare ijkmerken vergelijken met de merken in de tabel zien we een opeenvolgende reeks vanaf de kleine letter z in de vorm van een 3 (1868), hoofdletter A (1869), B (1870), C (1871), D (1872), E (1873), G (1874) en H (1875). Naast de G staat een ouder ijkteken de U uit 1864. Omdat de jongste tekens over de oudere zijn gezet, zijn deze niet meer leesbaar. Gezien het oudste nog leesbare teken uit

Korenmaat ¼ Nederlandse Mud of Mudde, met op de foto boven details van het plaatje en de ijkmerken

Bovenste Plasmolen met op de achtergrond de door Karel van Uum gebouwde windmolen.

1864, behoren de drie onleesbare tekens hiermee tot de tussenliggende jaren 1865, 1866 en 1867. Mogelijk zijn er vóór 1864 ook ijkmerken geplaats, die door het later bijplaatsen van nieuwe ijktekens weer zijn verdwenen.

In 1862 komt Barthold Frans Johan Anne, baron van Verschuer (1811-1886) in bezit van beide watermolens op de Plasmolen, en het lijkt erop dat hij diegene is die in dat jaar een nieuwe korenmaat voor zijn molen(s) bij J.A. Roukens te Nijmegen gekocht heeft. In datzelfde jaar bouwt molenaar Karel van Uum, die een conflict heeft met de nieuwe eigenaar, een nieuwe windmolen op de Plasmolen, mogelijk is hij de eigenaar van de korenmaat?

Hoe het nu precies zit weten we niet, maar een feit is dat na 50 jaar, de meer dan 150 jaar oude korenmaat weer terug is op zijn oorspronkelijk plek!

IJkmerken in lood geslagen

Peter Pouwels
molenaar Bovenste Plasmolen

Tingieters en 2 Blik- of Koperslagers-Knechts,

hun werk goed verstaande, vast werk begeerende, kunnen dadelijk geplaatst worden bij den ondergeteekende

J. A. ROUKENS,
Hoek van de Markt en Broerestraat te Nijmegen.

Bij onderhandsche Akte, geteekend te Nijmegen, 28 December 1871, is tusschen JAN ABRAHAM ROUKES te Nijmegen en FREDERIC JOHAN CHRISTOFFEL ROUKENS, domicilie hebbende te Amsterdam, aangegaan eene Vennootschap, gevestigd te Nijmegen, om onder de firma **J. A. ROUKENS EN ZOON** de thans door den eerst ondergeteekende gedreven Lampenfabriek, Koper- en Blikslagerij, Zinkwerken, Gasleidingen enz., voort te zetten, met bepaling onder anderen, dat de Vennootschap is aangegaan voor onbepaalden tijd, en dat tot het sluiten van geldleeningen de handteekeningen van beide Vennooten noodig zijn zal.

(119) **J. A. ROUKENS.**
F. J. C. ROUKENS.

Boven: Advertentie Noord-Brabander courant 6-5-1845
Onder: J.A. Roukens te Nijmegen in Algemeen Handelsblad 1872

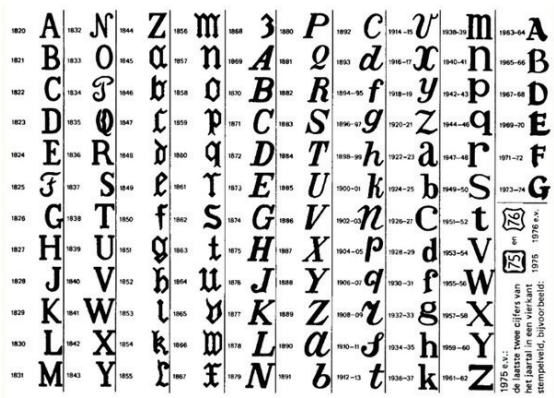

Tabel met ijktekens vanaf 1820 t/m 1976, Bron: Gewichten en Maten Verzamelaars Vereniging, www.gmvv.org

Nieuws Molenstichting Noord-Brabant

De adviesraad van de Molenstichting Noord-Brabant heeft in de afgelopen periode twee keer vergaderd, en wel in de Kerkhovense molen te Oisterwijk. Eindelijk weer *live*-vergaderingen.
In de adviesraadvergadering van 22 maart deed Gerard Sturkenboom verslag van een aantal zaken die in het bestuur van de Molenstichting aan de orde zijn geweest. Hij deed dit namens de voorzitter van de Molenstichting Noord-Brabant, mevr. Jetty Eugster, die helaas verhinderd was.

Natuurlijk de jaarvergadering van De Hollandsche Molen, op 23 april in Amersfoort, waarbij feestelijk afscheid genomen werd van bestuurslid Leo Endedijk, en waar de getuigschriften zullen worden uitgereikt aan geslaagden in het jaar 2021.

Diverse ontwikkelingen rond bouw- en restauratie-initiatieven en windmolenbiotoopproblemen.

Voor het opnieuw uitgeven van een vernieuwd 'Brabants Molenboek' is vooralsnog onvoldoende steun. Het vergt een forse investering in tijd en geld, die alleen gerechtvaardigd is als het echt iets nieuws brengt. Er zijn inmiddels zoveel alternatieven voor gedrukte standaardwerken beschikbaar.

Ook over de deelname van bestuursleden aan gesprekken met lokale bestuurders, waaronder het gesprek met de nieuwe wethouder van de gemeente Land van Cuijk op 12 mei in Cuijk. Er wordt ook overlegd met vertegenwoordigers van de provincie Noord-Brabant, het Monumentenhuis, de Monumentenwacht en Erfgoed Brabant, om te zien hoe onze nieuwe toekomstvisie kan worden uitgedragen en geïmplementeerd. Natuurlijk daarbij ook onze wens om weer een *full-time* molenconsulent te hebben in Noord-Brabant, ter ondersteuning van lokale stichtingen en eigenaren. Er wordt gewerkt aan de vervanging van de afgetreden voorzitter Jan Pommer in het bestuur, en de vervanging van secretaris Mark Schadewijk, die eind dit jaar zijn functie neerlegt.
En natuurlijk ook aandacht voor activiteiten tijdens de Nationale Molendag, op 14 en 15 mei.

In de 2e adviesraadvergadering op 7 juni werd verslag gedaan van de vergadering van het bestuur van de Molenstichting, 19 mei.

Er is een nieuw bestuurslid gevonden in de persoon van Evert Weys, burgemeester van de gemeente Hilvarenbeek. Zie de website molenstichtingnoord-brabant.nl voor meer informatie. Kijk ook op de website voor informatie over de Molencontactdag 2022, op 18 oktober a.s., waarschijnlijk in de Emmamolen in Nieuwkuijk. En een aantal andere ontwikkelingen en gebeurtenissen in de Noord-Brabantse molenwereld.
Het Erfgoed Deal project 'Watermolenlandschappen' loopt voorspoedig. Het wordt steeds duidelijker dat de betekenis van dit project veel verder reikt dan behoud en herstel van historische watermolenlandschappen. De kring van belangstellenden en deelnemers breidt zich nog steeds uit.

Er wordt een project gestart om een actueel overzicht te krijgen van de nog in Noord-Brabant aanwezige molenrompen en molenstompen. Hulp van plaatselijke molenvrienden is daarbij nodig.

Vanaf 10 juni 2022 kan bij de provincie weer subsidie worden aangevraagd voor projecten voor het in stand houden van molens! Kijk ook op de website voor meer informatie hierover.

De plannen voor de viering van het 50-jarig bestaan van het Gilde van Vrijwillige Molenaars, voor Noord-Brabant in de maand oktober, beginnen vorm te krijgen, maar moeten nog verder worden ingevuld. Zie hiervoor de informatie van het Gilde, Afd. Noord-Brabant.
Ook op de website staat een heel informatieve brochure "Omgevingswet en molens" uitgegeven door De Hollandsche Molen. Essentiële informatie voor moleneigenaren en molenaars om goed voorbereid te zijn op de gevolgen van de invoering van de Omgevingswet, begin 2023. Contactpersoon: Agnes de Boer, DHM.

Aart Mul
Lid Adviescommissie Molenstichting
Noord-Brabant voor 'Land van Cuijk' e.o.

De molenbiotoop

De Joannusmolen te Heumen

situatie zomer 2012

N: vroeger hakhout, nu bomen die boven de kap uitkomen

Beoordeling biotoop:

A	goed
B	aanvaardbaar
C	matig
D	bedenkelijk
E	slecht

W: ook hoge bomen, maar iets verder weg dan op het noorden

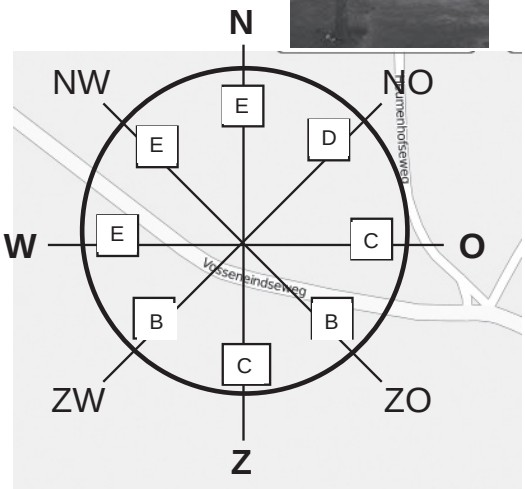

ZW: redelijk vrije windvang

Z: het molenaarshuis

In deze rubriek vergelijken we deze keer de beoordeling van de molenbiotoop van de Joannusmolen uit Molenvriend nr. 78 met het officiële rapport windmolenbiotopen Gelderland. De slechte biotoop van deze molen staat nu in het bijzonder in de belangstelling vanwege plannen om een hotel in de buurt van de molen te bouwen.

De biotoopinventarisatie van deze molen door de redactie van de Molenvriend is van iets recentere datum (2012) dan het biotooprapport (2009). Op basis van de foto's kunnen we dus niet vergelijken of de biotoop veranderd is.

Bij de objectieve hoogtemetingen met de methode-Laméris (rechterpagina) wordt de windhinder uitgedrukt in een sectorscore van 1-5, waarbij een hoger getal meer windhinder aangeeft. Dit is precies andersom als de beoordeling volgens De Hollandsche Molen. Om de resultaten te vergelijken, is de oude beoordeling uit de Molenvriend omgeschreven naar letter A-E (van goed tot slecht), zoals in de legenda geschreven. Omdat de kleurschaal op de rechterpagina in grijstinten misschien slecht leesbaar is, geven de getallen de score van de binnenste ring stippen aan.

Bron: Molenbiotoopinventarisatie Gelderland 2009

NW

N

Gestandaardiseerde sectorscores

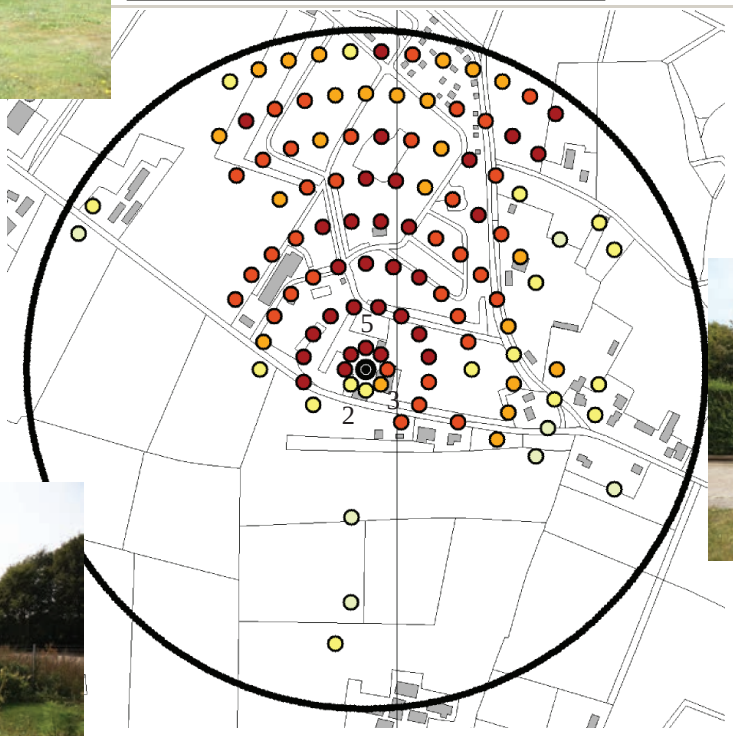

O

ZW

sectorscore	1	2	3	4	5	rest
kleur						
percentage	2%	6%	8%	12%	11%	61%

De visuele beoordeling uit de Molenvriend komt zeer goed overeen met de hoogtemetingen. Van ZO-ZW is er voornamelijk windhinder door het molenaarshuis, maar verder is de omgeving in die richting op grotere afstand open. In de noordelijke windrichtingen is er veel begroeiing binnen de volledige biotoopcirkel, zodat daar de beoordelingen allebei slecht zijn.
De biotoopbeoordelingen kwamen in beide gevallen uit op bedenkelijk.

In de loop der jaren is het bos aan de noordzijde nog hoger gegroeid, zodat de windbelemmering alleen nog verder is toegenomen. .Op dit moment ligt er een nieuw bestemmingsplan bij de gemeenteraad, waarin goedkeuring gevraagd wordt voor het bouwen van een hotel ten noordwesten van de molen. Dit hotel is gepland op slechts 130 meter afstand van de molen en moet een hoogte van 10 m krijgen. Op de volgende pagina heeft molenaar Nico van den Broek dit met een afbeelding en grafiek geïllustreerd. De molenaars hebben bij de gemeente bezwaar aangetekend, omdat deze plannen in strijd zijn met de molenbiotoop. De gemeente gaat echter uit van een windmeetrapport dat stelt dat de huidige windvang in deze richting (door de aanwezige bomen) al zo slecht is, dat dit hotel geen verdere verslechtering van de molenbiotoop betekent.

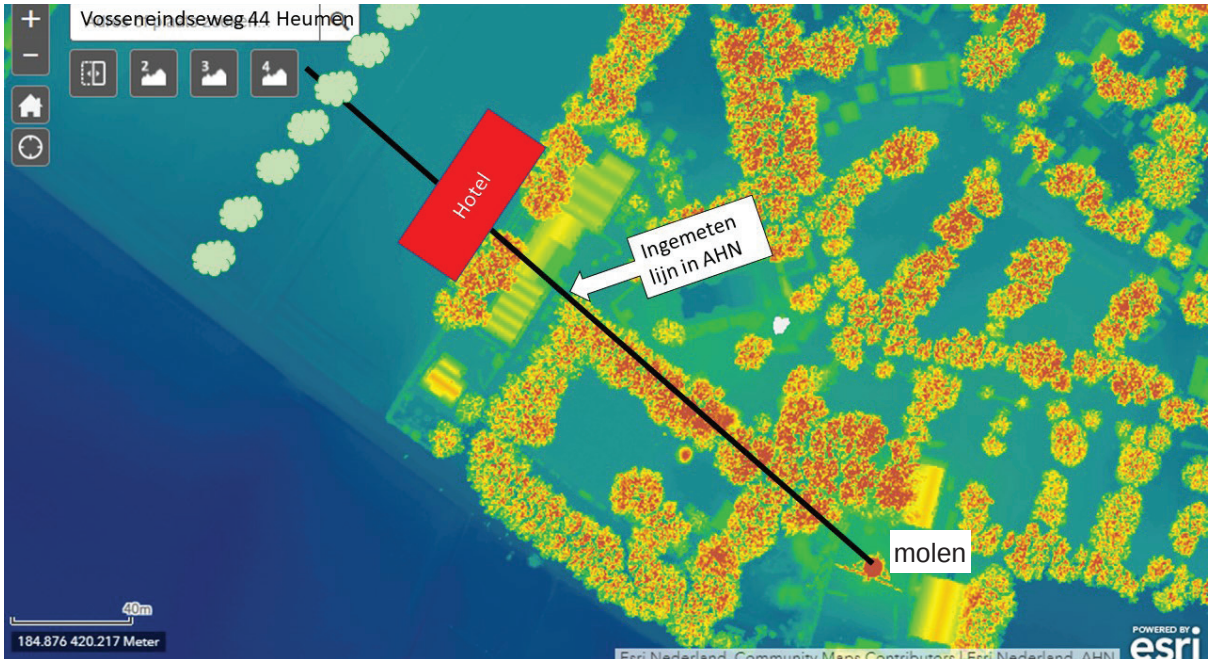

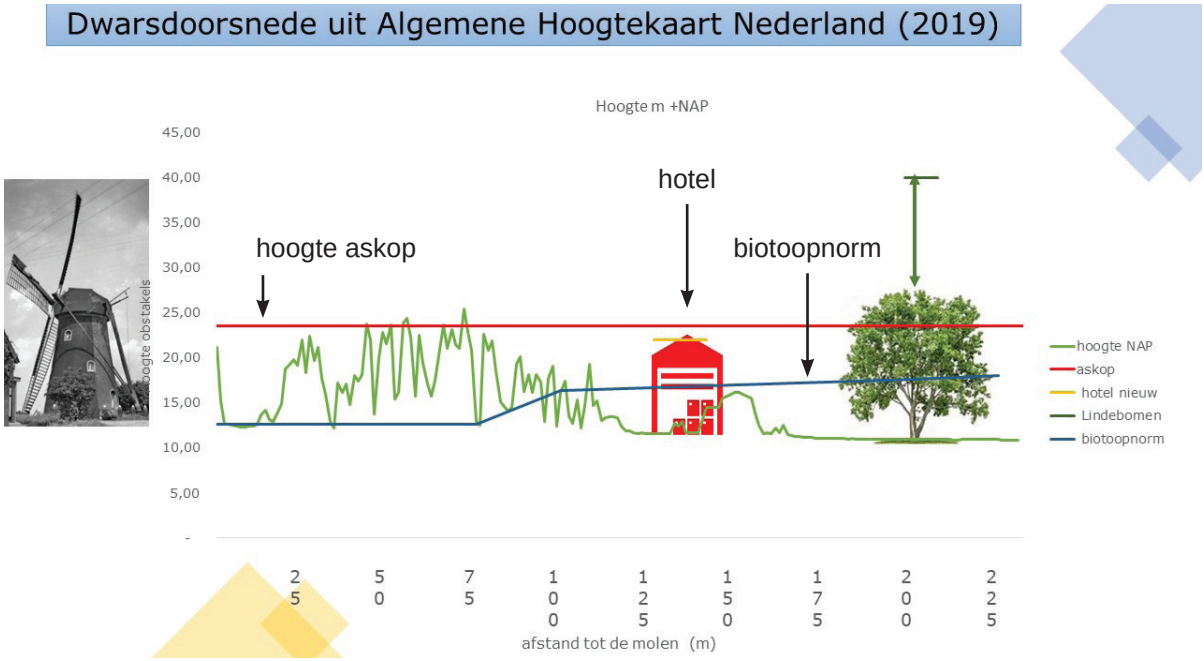

Dwarsdoorsnede van de hoogte van gebouwen en begroeiing met ingetekend de geplande hoogte van het nieuw te bouwen hotel. Let op: de hoogte is t.o.v. NAP (niet t.o.v. het maaiveld).

Door dit hotel zal de windvang echter permanent verslechteren, zelfs indien men in de toekomst bomen zou kappen. In feite worden de campingeigenaar (beheerder van het bosgebied) en de gemeente op deze wijze beloond voor het niet handhaven van de molenbiotoop.

Op dit moment bestaat de vrees dat de gemeente het bezwaar van de molenaars juridisch niet-ontvankelijk kan verklaren, omdat de molenaars officieel niet als belanghebbenden gelden, aangezien de gemeente zelf eigenaar van de molen is.
Hierbij een oproep aan de gemeente en gemeenteraad om rekening te houden met het belang van de molen. Een goede windvang betekent minder belasting door turbulente wind en meer draaiuren. Dat laatste is weer belangrijke voor de toeristische beleving van de molen en zijn functie in het landschap.

Molens in de regio

Molen Nooitgedacht, Afferden

Over onze molen in Afferden is niets bijzonders te melden. Wel hebben we de vangbalk moeten versteken omdat de bovenste vangblokken aanliepen. Af en toe bezoek, maar de nieuwe roedes zijn klaar. Nu nog beginnen met de restauratie.

Appie en Frans

“Martinus” molen, Beugen

De Martinusmolen heeft onlangs een schilderbeurt gehad als laatste deel van de grondige onderhoudsbeurt. Op speciaal verzoek van de molenaars is niet alleen de buitenkant maar ook de binnenkant geschilderd, vooral de raamkozijnen hadden meer te lijden van het condenswater aan de binnenkant dan van regenwater aan de buitenkant. En nu zijn dus beide zijden geschilderd, dat geeft natuurlijk ook een heel mooi aanzicht. Na het gevlucht, dat vorig jaar vervangen is, en dit schilderwerk ziet de Martinus er weer als nieuw uit. Voor zover dat mogelijk is voor een molen uit 1868.

We hebben nu nog het ophogen/aanvullen van de molenbelt op ons verlanglijstje staan, hierover zijn we in contact met gemeentewerken om voldoende tuinaarde aangeleverd te krijgen, liefst op de belt zodat we het niet meer naar boven hoeven te sjouwen. We hebben lekker kunnen draaien en hebben dan ook al ruim 70.000 omwentelingen op de teller staan.

De oude roeden blijven voorlopig nog even op het grasveld liggen. De eigenaar van de molenromp in Beers heeft nog altijd interesse om deze roeden over te nemen om ze “voor de sier” te laten steken.

Marko, Pieter en Harm
met ondersteuning van Albert als MIO

Korenmolen Jan van Cuijk St. Agatha

In een afzonderlijk artikel, mijn verhaal van de boekpresentatie “Geleefd van de Wind”.

Over onze molen valt eigenlijk niet erg veel meer te melden dan dat we elke zaterdag druk geweest zijn op de molen en in de molenwinkel. De aanloop blijft erg groot. De monumentenwacht heeft een bezoek gebracht aan de molen voor een inspectie. Het is altijd interessant om dit samen met de molenaar te doen. De inspecteur en de molenaar kijken toch anders tegen veel dingen aan. Bij de gemeente Land van Cuijk ben ik nog steeds bezig om 5 nieuwe kruipalen aan te schaffen, de molenbelt op te hogen en een meter te verbreden. Onlangs is een bosmaaier aangeschaft om de molenbelt zelf bij te kunnen houden. De maand augustus zijn wij 3 weken gesloten geweest. De molenaar heeft gedurende zijn afwezigheid de molen “overheks” achtergelaten. (Rust voor lange duur).

Stefan Willems

Achtkante bergmolen “Bergzicht”, Gassel

De maalbak, waar Piet vorige keer over schreef, is inmiddels door Jos piekfijn gerestaureerd, en alweer volop in gebruik. Jos is erin geslaagd om zoveel mogelijk van de oude elementen te laten zitten, en alleen de allerslechtste stukken te vervangen. Hij heeft zelfs de verf nagenoeg in de oude kleur kunnen mengen. In het begin van de zomer ontdekten we dat van een kam in het bovenwiel de staart bijna was afgebroken, zodat de spie niet veel meer deed. Daar heeft Jos een nieuwe kam voor gemaakt. Ons viel op dat sommige delen van de velg van het bovenwiel niet meer strak tegen het wiel zaten. Bij nadere inspectie bleek dat van nogal wat van de bouten waarmee de velgstuk-

Gerestaureerde maalbak van de Bergzicht

ken tegen het wiel aan waren gezet, de moeren ofwel loszaten ofwel helemaal ontbraken. Ons huidige project is om deze weer goed te bevestigen en waar nodig te vervangen door nieuwe bouten en moeren. Verder hebben we in de afgelopen zomervakantieweken assistentie gehad van twee wel heel jonge molen-enthousiasten. Kaynee (14) is in de leer bij Harry Kaak op de Gerardamolen en Diego (11) is elke zaterdag te vinden op de standerdmolen De Haag in Beuningen. Zij hebben naar hartenlust mee kunnen helpen bij het op- en afzeilen, maar ook bij het malen.

Jos v.d. Heyden, Piet Verbiesen, Pieter de Haan

Ronde stenen bergmolen "De Reus", Gennep

Begin april heeft De Reus meegedaan aan de recordpoging om zoveel mogelijk molens gelijktijdig te laten draaien, i.v.m. het 50-jarig jubileum van het Gilde van Vrijwillige Molenaars. Na afloop was er voor ons als vrijwilligers een uitgebreide lunch bij Harry Arts, aangeboden door Molenstichting Gennep, en een bezoek aan het bakkerijmuseum van Harry.

Met betrekking tot de brandveiligheid is er op elke verdieping een nieuwe brandblusser geplaatst, tevens is er een nieuwe kabel voor de bliksemafleider geplaatst en is er een nieuwe aardpen geslagen tot een diepte van wel 21 meter! Medio juni is een grote schilderbeurt uitgevoerd aan De Reus, hierbij is het gehele buitenwerk nieuw in de verf gezet. Om met de hoogwerker goed bij de molen te kunnen komen heeft men wat van de belt moeten afgraven om de stempels te kunnen plaatsen. De hoogwerker heeft men later moeten omruilen omdat men niet hoog genoeg kon komen, maar wat wil je ook met een molen met een gevlucht van 27 meter. Bij de schilderwerkzaamheden bleek een windveer van de stormluiken totaal verrot te zijn, de molenmakers van Beijk hebben in de werkplaats een nieuwe passende plank gemaakt en geplaatst zodat deze meegenomen kon worden met het schilderwerk. Tijdens de schilderbeurt heeft de glaszetter tevens alle gebarsten en gescheurde ruiten vervangen. In de twee weken dat De Reus stil stond voor de schilderbeurt hebben de molenmakers van Beijk wat reparaties aan de molen uitgevoerd. Zo is de kruibok aangepast zodat de tandwielen wat beter in elkaar grijpen, ook heeft men het euvel aan de pensteen aangepakt (punt op de lijst van de monumentenwacht) door de penbalk naar voren te halen. Na het verzetten van de penbalk is er nog de nodige nazorg hieraan gepleegd door de molenmakers van Beijk om De Reus weer stabiel te krijgen. (Zie het artikeltje daarover in dit nummer.) Door de omstandigheden hebben we deze periode niet kunnen malen. Verder heeft De Reus ook nog een paar dagen in de rouw gestaan voor Marja Roelofs, de echtgenote van Arnold Roelofs, die overleed op 18 juli 2022.

Peter Pouwels, ook namens Coby, Jan, Jan

Schilderwerk aan de kap van molen De Reus

Zeskante Bergmolen, "Mariamolen", Haps

Uit *De Gelderlander: 'Vrees voor windstilte als nieuwboud bedrijventerrein te dichtbij komt.'*
Auteur: Frank Hermans; 14-04-22
Bron: Deel van een publicatie in De Gelderlander, regio Maasland
Zie voor het volledige artikel: www.gelderlander.nl/maasland/vrees-voor-windstilte-bij-mariamolen-als-nieuwbouw-bedrijventerrein-te-dichtbij-komt~a953196e/

HAPS - Nieuwe bedrijven op bedrijventerrein Laarakker Noordwest bij Haps mogen niet zo dicht op de Mariamolen gebouwd worden dat ze de wind uit de wieken nemen. Daarvoor pleiten de molenaars van de Mariamolen én de Dorpsraad Haps. De molenaars en dorpsraad willen dat een onafhankelijke instantie gaat bemiddelen, omdat de gemeente geen gevaren ziet voor de molen en bouwplannen niet wil aanpassen. Dit tot leedwezen van onder anderen molenaar Don Werts: Voor je het weet, zijn de bestemmingsplannen definitief en krijgen bedrijven groen licht om dicht op de molen te bouwen. Daarmee wordt het onomkeerbaar en help je een levend stukje erfgoed om zeep." Door dicht op de molen te bouwen, dreigen minder

draaibare dagen om graan te kunnen malen. Werts: Door klimaatverandering is het vaker oostenwind. De oostkant is nog de enige vrije kant qua bebouwing en begroeiing. Dat gaan we dus zeker merken."

Achtkante bergmolen "Gerarda" te Heijen

Over de Gerardamolen is weinig bijzonders te vertellen. Het laatste beetje schilderwerk is eindelijk gedaan, de bliksemafleiderinstallatie is nu weer veilig genoeg, en de brandblussers zijn opgehangen. Ook de gaten in het riet van de kap en het bovenste stuk van de romp zijn opgevuld door een rietdekker uit de buurt van Utrecht. Het valt ons op dat er weer veel publiek komt, nog meer dan in de laatste paar jaar vóór corona. Op sommige zaterdagen is het zelfs te druk…Ook worden er meer afspraken gemaakt voor andere dagen dan zaterdag. Zo worden er 10 september trouwfoto's gemaakt, en hebben we 11 september weer een rondleiding.
De gemeente heeft een keer de belt gemaaid, heel fijn, maar de rest komt toch vooral neer op Harry. Gelukkig heeft hij door de week ook nog wel eens tijd voor de molen.

De nieuwe m.i.o. Kaynee Heijnis uit Ottersum is al bijna volleerd, zo snel leert hij alles. Jammer dat hij nog 15 moet worden, en dus nog lang niet op examen mag. Toch zijn we heel blij met hem, vooral nu hij eindelijk zijn eigen studiemappen heeft en verzekerd is. Het is fijn werken met iemand die zo enthousiast is.

Harry en Frans

Stenen grondzeiler "Joannusmolen", Heumen

De Joannusmolen in Heumen staat weer stil! Het laatste bericht van de Joannusmolen was dat de staart met de storm eraf was gekomen. Nog geen 6 weken later zat er alweer een nieuwe staart aan de molen en konden we weer gaan draaien met de molen. Net op tijd voor de recordpoging voor het 50-jarig jubileum van het Gilde en de nationale Molendagen.

Echter half mei hadden we het volgende probleem. De roeden van de molen kwamen los te staan door het inklinken van de wiggen. De eerste pogingen om de roewiggen zelf weer vast te zetten leken te werken, maar omdat deze al heel oud en verweerd zijn, is direct het verzoek uitgegaan deze z.s.m. te vervangen zodat de molen ook in de toekomst veilig en verantwoord kan draaien.
Ook waren de spitijzers niet meer vaster aan te draaien.

Met draaien bedoelen wij dan ook de weinige keren

Uitgevallen roedwig van de Joannusmolen

dat we echt kunnen draaien; door de slechte molenbiotoop is het voor ons alleen mogelijk te draaien als de wind uit het gebied van zuidoost tot zuidwest komt; de rest van de windvang is volledig afgeschermd door de hoog opgaande bomen van de camping. De laatste lente- en zomerperiode heeft de wind jammer genoeg hoofdzakelijk in de noordoosthoek gezeten en was draaien met de molen dan ook zeer beperkt!

Eind juli was het zo ver dat de roeden weer los kwamen te staan en er zelfs een roewig uitviel tijdens het wegzetten van de molen. Reden om de molen nu echt stil te zetten en af te wachten wanneer de molenmaker tijd heeft om e.e.a. weer vast te zetten.

Ook de bescherming van de molen middels de molenbiotoopbeschermingszone in het bestemmingsplan lijkt de komende tijd een grote deuk op te lopen. De gemeente Heumen wil het bestemmingsplan van de camping wijzigen en daarbij de camping de mogelijkheid geven een hotel te bouwen van 10 meter hoogte op ± 130 meter van de molen. Hier wordt het argument dat er toch al hoge bomen staan misbruikt om dit te legitimeren (beloning voor niet handhaven en slecht gedrag?). Uiteraard hebben wij onze zienswijzen ingediend en protest hiertegen aangetekend, maar de meeste van onze argumenten worden door de gemeente van tafel geveegd en ziet het er naar uit

dat de gemeenteraad op 6 okt. aanstaande dit bestemmingsplan gaat goedkeuren.
Wij geven het nog niet op maar hebben wel een slecht voorgevoel omdat we al eerder in een discussie met de gemeente over het handhaven van de molenbiotoop NIET ontvankelijk zijn verklaard, omdat we (blijkbaar) geen direct belang hebben bij het goed functioneren van onze molens?

molenaars van de Joannusmolen Heumen

Achtkante stellingmolen te Linden-Katwijk

Stormschade aan de Lindense Molen te Katwijk: 19 mei 2022 om ± 2 uur 's middags passeert een onweersbui met een windhoos de molen. Rond de molen zijn bomen omgewaaid en boomkruinen kapotgewaaid. Tijdens het noodweer waren de twee vrijwillige molenaars, Peter Simons en Rob Snel, in de kap van de molen aan het werk om tussen de kruirollen de restanten van vogelnesten op te ruimen. De molen stond stil en gezekerd met twee roekettingen en de bliksemafleider aan het gevlucht. De kap stond vast aan de staart met de kruikabel en de bezetketting.
Na het passeren van de onweersbui is het volgende geconstateerd:
Eén van de twee roekettingen is gebroken. Hebben het voor dit moment kunnen repareren door de ketting een halve meter in te korten met behulp van een

Flinke stormschade bij de Lindense Molen: gebroken roeketting.

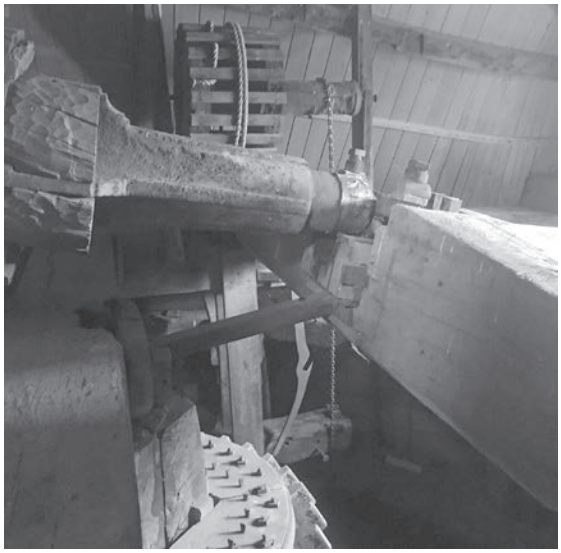

De pen is uit de pensteen gewipt

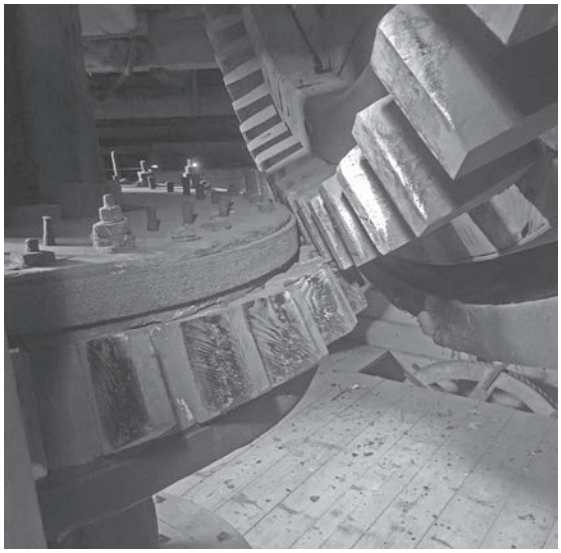

De bovenas is opgewipt, daarom ligt het grote wiel nu met de kammen op het kroonwiel.

Op het erf is een noteboom omgewaaid.

harpsluiting.
De stellinghaak van de bezetketting is gebroken. We hebben voor dit moment de bezetketting aan de stelling vast kunnen maken met een stevig stuk touw.
Het penlager van de bovenas is uit de pensteen gewipt en daarbij is door de springbeugel de muts losgekomen van de pen. Bij het halslager is het voorkeuvelens ontzet. De bovenas met het bovenwiel is opgewipt en naar achteren geschoven met het gevolg dat de kammen van het bovenwiel boven op de kammen van het kroonwiel zijn komen te liggen. Hierdoor zit het kroonwiel niet meer haaks om de koningspil. Een ophangketting van het bovenste vangblok is losgekomen.

Op het molenerf is de notenboom omgewaaid en zijn de twee schuifdeuren van de loods kapotgewaaid.
Zie voor meer duidelijkheid de bijgevoegde foto's.
De meeste schade aan de molen is inmiddels hersteld.

Peter Simons en Rob Snel

Stenen bergmolen "De Korenbloem", Mill

Er is sinds maart van dit jaar niet heel veel te melden over de Korenbloem. We zijn er nog niet aan toegekomen om de bovenas op te tempelen. Tijdens de recordpoging op 9 april kwamen we erachter dat de teller hapert, dus we hebben tot juni (toen we het hebben kunnen verhelpen) niet het aantal toeren bij kunnen houden. Wel hebben we nog een keer goed naar de stenen gekeken, en een loodslab van de loper gehaald. De steen loopt nu veel rustiger. Helaas hebben we nog steeds niet goed kunnen malen, wat deels te wijten is aan het feit dat we in de zomerperiode weinig met de molen gedraaid hebben. We moeten trouwens nog het strijkertje vervangen, want er blijft veel meel in de kuip liggen. De luitafel loopt ergens tegen de veiligheidsbalustrade aan. Dat moeten we nog verhelpen.

We kijken uit naar het herfstseizoen, met hopelijk goede maalwind.

Pieter de Haan, Peter Simons, Ramon Ligthart

Standerdmolen "Maasmolen", Nederasselt

De Maasmolen heeft weer de monumentenwacht op bezoek gehad. De start was niet vlekkeloos; de monumentenwacht dacht even achteruit het pad te berijden naar de molen. Helaas zakte het linker achterwiel in de droge sloot en zat de auto muurvast. Met mijn auto en een lang bergbeklimmerstouw kreeg ik de bedrijfsauto weer op het pad en kon de controle van de molen aanvangen. De molen zou i.v.m. het Ecodorp verplaatst worden en dan kon de molen ook verlost worden van de grote hoeveelheid bonte knaagkever en boktorren. Middels uitgassen was het plan, de molen zou dan een aantal weken in een tent bivakkeren om het gespuis uit te gassen. Helaas is dit plan in de koelkast gekomen. De molen vergt enig extra onderhoud, zoals:

- Het dak is in het middengedeelte geheel verveloos
- Het voegwerk rond de molenmuren is erg uitgesleten
- De koppen van de zetel zijn erg ingescheurd
- De standerd is omlaag gezakt
- Er is 3 cm speling tussen de aansluiting van de borst van de standerd en de zetel
- De conservering van de schaliën is zo goed als verdwenen
- De penlagering (hardsteen) is gedeeltelijk gebroken

Een hele lijst helaas, door corona en wisselingen van de contactpersonen bij de gemeente is de communicatie maandenlang stil geweest. De molenmaker Coppes heeft voor 2022 geen opdrachten doorgekregen wat ten koste gaat van de optimalisatie van de molen.

Robert Snel, Piet Verbiesen

Bergmolen "De Vooruitgang", Oeffelt

In Oeffelt zijn met de opleiding bezig: Albert Klarenberg (Boxmeer) en Joke Klarenberg (Boxmeer). Onze molen is bijna 3 jaar gesloten geweest wegens de restauratie en vervanging wiekenkruis. Voor opleiding zijn we uitgeweken naar andere molens zoals: Beugen, Katwijk, Wanroij. De eerste oplevering is geweest op 6 juli. Er moeten nog punten afgewerkt worden, zoals nieuwe zeilen. Als de nieuwe zeilen klaar zijn, kunnen we de werking van de Fauel-fokken gaan proberen. Verder het opruimen van de molen. Kammen wassen en zolders vegen. Sonja is bezig met het knopen van de afzettingsnetten. Het betere schiemanswerk.

Sonja Middelink aan het werk in De Vooruitgang

Het nieuwe informatiebordje bij de standerdmolen in Oploo

Maar we mogen weer draaien. En dan doen we op zaterdagen, als er voldoende wind is. Want daar mankeert het steeds aan.

John Houben, Theo van Bergen, Sonja Middelink

Standerdmolen "De Korenbloem", Oploo

Tsja, wat moeten we schrijven?
Bij het schrijven van dit artikel, staan we al een jaar stil. Stilstand die bij goed en regelmatig onderhoud niet nodig geweest zou zijn. Een ambitieus onderhoudsplan van enkele jaren terug is zover afgeknabbeld dat er met dezelfde of misschien zelfs minder kosten een goede draaiende molen zou zijn. Met toenemende bezorgdheid kijken we naar de ongelijke strijd van onze arme lange burriebalk tegen de zwaartekracht.
Inmiddels is er opdracht gegeven de reparatie uit te voeren, hopelijk direct na de vakantie. Een gemiste kans is, dat niet voor de aangetaste linker achterhoekstijl en de totaal verrotte slof onder de staart, tegelijk opdracht is gegeven.

De naaimachine van Sabine Hillebrecht heeft een nieuwe plek gekregen onder de paraplu van de Korenbloem in Oploo

I.v.m. lage waterstand van de Molenbeek worden vissen gevangen om deze elders weer uit te zetten.

Evengoed staan we elke zaterdagmorgen paraat. De molen is geopend en komen er toch enthousiaste bezoekers.

De naaimachine van Sabine is, in afwachting van herstel burriebalk verhuisd naar beneden. Diverse zeilen zijn al uitgestukt, van nieuwe bekken voorzien, lijken aangezet en hoektouwen vervangen.

De nieuwe oogst spelt ligt in de silo. Mooie oogst en de kwaliteit wordt nog bepaald.

Jan, Sabine, Theo

De watermolen, Oploo

Of het aan de klimaatverandering ligt, weten we niet. Maar van de laatste 4 jaren staan we al 3 zomers helemaal droog.
Het waterschap vangt lucht happende vissen af en zet deze elders, waar nog wel een goede biotoop is, weer uit. Er is veel energie gestoken om het zotte plan de Molenbeek in het dorp weer zichtbaar te maken serieus aan te passen. In eerdere ontwerpen wilde men het water áchter de molen kunstmatig verhogen. Een doodsteek dus voor het kunnen functioneren van onze watermolen. Het beheer van de stuwen en pompen daartoe hebben we resoluut afgewezen. Binnenkort komt een aangepast plan met hierin wél respect voor de watermolen.

Van de grote geplande onderhoudsklussen aan de watermolen wordt voorlopig alleen de schilderbeurt uitgevoerd.
Rondom de watermolen is echter reuring genoeg. Op Koningsdag was het een drukte van belang bij de Koningspelen, waarbij de ouders enz. konden genieten van een speciaalbiertje en ieder kon smullen van een pannenkoek. Ditmaal gebakken door een aantal Oekraïense dames die in Oploo tijdelijk onderdak hebben gevonden. (Zie foto)
Er is een nieuwe schutterskoning geschoten met daaromheen de nodige festiviteiten.
Gedurende een volle week waren er de uitverkochte voorstellingen van het openluchtstuk Tôntje d'n Dwerg, waarbij de molen en molenbeek onderdeel uitmaakten van het decor. Ook was het gezellig druk bij het zomerfestival van onze fanfare.

Doordat de Watermolenstraat langdurig overhoop ligt voor een nieuwe riolering, is de route langs de beek en bruggetjes voor fietsers en wandelaars een uitkomst. Met als hoogtepunt de doorkomst van de deelnemers aan de Venrayse Fietsvierdaagse.

Dus laten we hopen op een spoedig herstel van De Korenbloem en véél regen voor onze Molenbeek en voor iedereen die van het water afhankelijk is.
We hebben een nieuwe (de 2e) houtsnede van een 'Kleiekotzer' kunnen kopen. Anders en zo mogelijk nog mooier dan de eerste, die in de Korenbloem hangt. Deze hangt nu in de watermolen.

Sabine, Theo, Jan

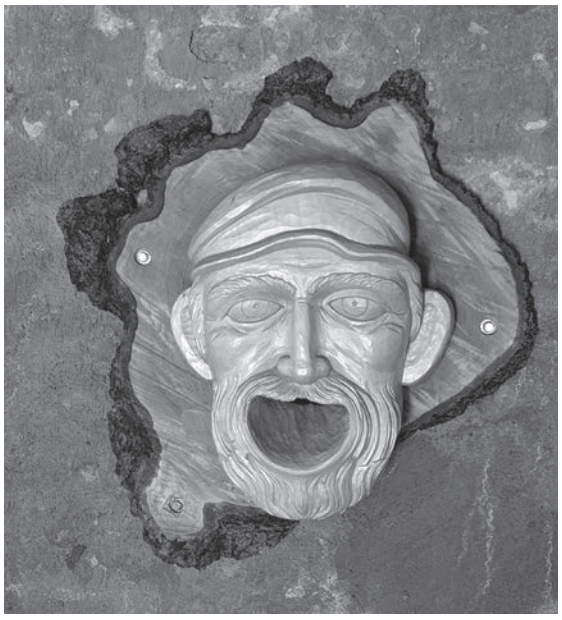

Nieuwe Kleiekotzer in de watermolen Oploo

Standerdmolen "Zeldenrust" Overasselt

Sinds vorige maand kan de molen met ieder end naar beneden weggezet worden. Ron en Nico hebben de binnenroe voorzien van een beugel voor bliksemafleiding en haken t.b.v. de roekettingen. Tevens is de wanwichtigheid opgelost. Een stuk ijzer van zo'n tien kilo was in end 4 aangebracht en dit is verwijderd. De haken voor de roekettingen zijn afkomstig van de oude roeden van de Martinusmolen in Beugen.

De molen heeft iedere zondag en op doordeweekse dagen gedraaid. Dit is noodzakelijk om de zeven leerlingen die we nu hebben op te leiden. Half augustus zijn we stil komen te staan daar een roe los is komen te zitten. Nu is het wachten op de molenmaker. We hopen dat de molenmaker voor nationale Monumentendag komt, zodat we dan kunnen draaien.

molenaars Zeldenrust Overasselt

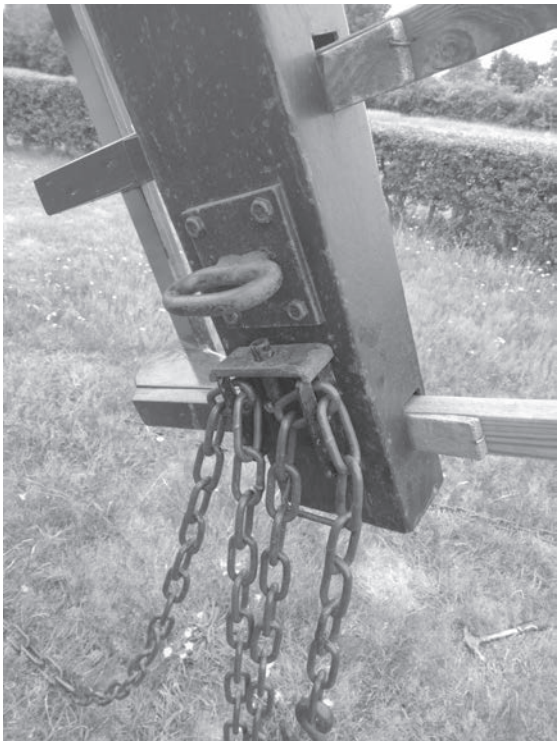

De (afsluitbare) haken van de oude roeden van de Martinus uit Beugen zijn hergebruikt bij de Zeldenrust te Overasselt.

De wanwichtigheid van de Zeldenrust bleek te komen door een stuk ijzer.

Watermolen "De Bovenste Plasmolen", Plasmolen

Begin mei heeft Beijk heeft sluisje van de middenslag weer gangbaar gemaakt, zodat dit weer naar tevredenheid gebruikt kan worden. De lekkage rondom dit sluisje verdient nog de aandacht. Tijdens de nationale Molendag hebben we 100 kg emmer gemalen en circa 40 bezoekers mogen ontvangen. Om wat meer naamsbekendheid aan de Bovenste Plasmolen te geven, hebben sinds kort een eigen website, www.bovensteplasmolen.com, ook hebben we voor de bezoekers in de molen een QR-code aangebracht zodat die gemakkelijker de digitale toegang tot de molen kunnen vinden en eenvoudig een gift kunnen overmaken. Naar aanleiding van de website kregen we spontaan bezoek van een verslaggever van De Gelderlander, die toch wel nieuwsgierig geworden was naar het wel en wee van de Bovenste Plasmolen. Het resultaat was een interview met de verslaggever en een uitgebreid artikel met foto in de krant. Ook iemand uit Polen had onze website gevonden en bracht een 150 jaar oude korenmaat, die zijn ouders 50 jaar geleden in een leegstaande schuur op het landgoed gevonden hadden, terug naar de Bovenste Plasmolen.

Het waterschap heeft uiteindelijk een verstelling op de verdeelbak van het Groene Water gemaakt, hiermee wordt voor ons een wens en voor het waterschap een 7 jaar geleden gemaakte belofte vervuld. Het sluisje

Bovenste Plasmolen: nieuwe meetbuis bij de verdeelbak van het Groene Water.

van het Groene Water lekt momenteel zo veel dat de vijver niet meer op peil blijft, een 2e poging om de schuif van het Groene Water te herstellen is jammer genoeg mislukt, het voorstel van het waterschap is om eenzelfde verstelling op de sluis van het Groene Water te maken als al in de verdeelbak zit. De afspraak is dat dit aan het eind van ons seizoen gedaan wordt. Van de schuif bij het molenhoofd was een arm afgebroken, dit is door Theo vakkundig aan elkaar gelast. Medio augustus zijn er (tijdelijk) twee meetbuizen bij de verdeelbak van het Groene Water aangebracht in opdracht van het waterschap door de firma H2Opinion www.h2opinion.nl uit Eindhoven om het debiet te meten. Aanleiding is de strijd om het water zoals De Gelderlander het in een artikel noemde.

Peter Pouwels

Stellingmolen 'Luctor et Emergo", Rijkevoort

Het is nog erg rustig met het realiseren van een toiletvoorziening. Camiel heeft problemen met het aansluiten op het hoofdriool. Dat ligt daar erg diep, ca. 2 meter aan de andere kant van de weg aan de Kapelstraat. Tevens liggen er hoogspanningskabels naar de trafo achter de molen. Hij heeft al wel een klikmeting uit laten voeren.

Beijk Molenbouw BV heeft de stellingschoren vervangen en is hier bezig met het schilderen van de molen (o.a.de petten). Daarvoor moet eerst wat slecht hout vervangen worden. Tijdens onze gezamenlijke open dag mochten we heel wat bezoekers ontvangen. Dat was weer een succes.
We kregen bezoekers uit Duitsland en Zwitserland. Inmiddels is het spandoek voor de Riekevoortse dag 9 september weer opgehangen aan de stelling.

namens de molenaars, Mari Goossens

Stenen bergmolen "De Heimolen", St. Hubert

In ons stukje in De Molenvriend nr. 113 kondigden wij al aan om actief deel te gaan nemen aan de Draaimarathon ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van het Gilde van Vrijwillige Molenaars en aan de 'Regionale Molendag Land van Cuijk e.o.' op 18 april. Dat hebben we ook gedaan.
De molen laten draaien op 9 april was een kleine moeite, maar we haalden er wel de krant mee (De Maasdriehoek) met een mooie foto van de draaiende molen en een onderschrijft: "Ook de molen in Sint Hubert behoort tot de 841 recordmolens". (Foto: SK-Media) (Foto: Persbureau SK-Media) Mooi stukje PR waarvoor onze dank aan de toevallig passerende fotograaf.

De regionale molendag was ook voor 'De Heimolen' een zeer succesvolle dag. De hele dag volop bezoekers, prachtig weer en heel veel belangstelling voor de 150 pannekoeken die we hebben gebakken tot laat in de middag, toen alle meel op was. We schatten 250-300 bezoekers. Gelukkig ook belangstelling voor de molen en zijn historie. Heel wat rondleidingen gedaan en veel documentatiemateriaal en papieren molentjes voor de jongere kinderen meegegeven.
Ook in de zomermaanden hadden we vrijwel iedere zaterdag veel belangstellende bezoekers.

De monumentenwacht is op bezoek geweest voor de periodieke inspectie en het aangeven van aandachtspunten voor onderhoud en restauratie. De punten die al eerder waren gesignaleerd blijven, maar enkele daarvan worden nu wel zeer urgent. Vooral de toestand van het hekwerk en het wringen van de rollen van het Engelse kruiwerk vragen om spoedige aandacht. Ook wordt het hoog tijd voor een grote schilderbeurt. Max Beijk heeft de aandachtspunten ter plaatse bekeken en kwam met een voorstel voor het uitvoeren van een reeks werkzaamheden, deels nog vóór het einde van 2022, deels in het begin van 2023. Daarbij ook het vervangen van de gelaste (Derkx nr. 0716) binnenroede van 1993, met een Van Bussel-neus uit die tijd, nog zonder regelkleppen.
Het voorstel van Beijk is aangeboden aan de gemeente Land van Cuijk, met een verzoek om opdracht te geven voor de voorgestelde werkzaamheden en vervangingen. Dit verzoek is gehonoreerd.
De nieuwe gelaste binnenroede met nieuwe Van Bussel-neuzen met regelkleppen gaat gemaakt worden door Beijk Molenbouw. De plaatsing daarvan zal pas in 2023 zijn.

Een feestelijke traditie bij de Heimolen is het jaarlijkse evenement 'Muziek bij de Molen', meestal in juli. Door de corona kon dit evenement twee jaar lang niet worden gehouden. Nu gelukkig wel weer, op vrijdag 15 juli. Van 19.00 uur tot meestal kort voor middernacht. Met een hapje en een drankje, een muziektent op het terrein vóór de molen. Traditioneel georganiseerd door c.v. 'De Bokken', met muzikale medewerking van 5 lokale muziekgezelschappen met ieder een eigen muziekstijl. We hebben in overleg met organisator Hans Vermeulen (ook zelf muzikant) afgesproken dat we de molen om zeven uur draaiend zouden hebben, met een vlaggenlijn in het gevlucht. Om zeven uur lag de invaart al vol met allerlei muziekinstrumenten, van de vele muzikanten. Het was een mooie warme zomeravond, met net genoeg wind om de molen te laten draaien. Toen de harmonie 'Ons Genoegen' de avond opende was het al lekker druk op het voorterrein. Tot een uur of tien zijn er zeker zo'n

Grote drukte tijdens "Muziek bij de molen" in Sint-Hubert

200 bezoekers geweest. De muzikanten wisten niet van ophouden. Toch heeft Hans Vermeulen om 11.00 uur het einde van het feest aangekondigd.
De wind was er toen al mee gestopt, zodat we 'op handkracht' hebben moeten afzeilen. Het was een prachtige avond, ook voor de molenaars.

Aart Mul
mede namens Walter, Joke en Albert

Bergmolen "Rust na Arbeid", Ven-Zelderheide

De belangrijkste activiteit was het voorbereiden van het Molenfeest op 28 augustus 2022. Kon nu gelukkig eindelijk wel doorgaan, na 2 x annulering t.g.v. corona. Zie het verslagje van dit zeer geslaagde molenfeest, in dit nummer, met enkele foto's.

Ludger Pauls

Standerdmolen "De Hamse Molen te Wanroij

Deze keer weinig nieuws te melden van onze molen. We hebben wel wekelijks gedraaid. Beijk heeft de opdracht om de kast recht te zetten. Nu afwachten tot ze komen. Verder hebben we geen problemen en draaien we dus gewoon door.

de mulders, Jan, Jos, Martijn

Grondzeiler Die Lohmühle, Duisburg-Baerl, (D.)

In De Molenvriend nr. 113 (p. 15-16) schreven we nog dat we hoopten op de Deutscher Mühlentag 2022, op 6 juni, voor de eerste keer weer de molen te kunnen laten draaien. Maar het liep anders!

In april zijn we begonnen om de grote hoeveelheid vogelnestmateriaal (verzameld in 4 jaar stilstand) te verwijderen uit de kruiring. Een moeizaam karwei in de zeer lage kapzolder en de minimale ruimte in het houten rollen kruiwerk. De kraaien hadden hun best gedaan om onwaarschijnlijk veel takken achter de rollenwagen en de overring te brengen. Vuilniszakken vol! Het was belangrijk om de kruivloer helemaal schoon te hebben, om geen breuk van houten rollen te riskeren, als we weer zouden proberen om te kruien. Toen alles voldoende schoon was gingen we hoopvol naar beneden om te proberen om nu de kap te kruien. Maar ook met maximale spanning op de kruiketting, geen centimeter! Niet links om en niet rechts om. We wilden de staart wel heel houden, dus alles weer vastgezet. Voor ons toen nog onbegrijpelijk wat de oorzaak was. Dus contact opgenomen met Molenmaker Vaags, die (al in 2011) de gerestaureerde kap weer geplaatst heeft.

Na een snelle inspectie door Gerben Vaags en nog enkele pogingen, werd het wel duidelijk dat draaien op Tweede Pinksterdag niet mogelijk zou zijn. De molen is toen door het bestuur van de stichting wel opengesteld voor bezoek, met rondleidingen en de gebruikelijke hapjes en drankjes voor bezoekers.
Belangrijk om sponsors en omwonenden te laten zien dat er met vier molenaars gewerkt wordt om de molen eindelijk weer te laten draaien. Er zal ook nog wel wat extra sponsorgeld nodig zijn.

Op 17 juni kwam een ploeg van Vaags Molenbouw, met hoogwerker en professioneel materieel naar de molen, met de bedoeling in één dag, samen met ons, molenaars, de kap weer kruibaar te maken.
Toen werd duidelijk wat de oorzaak is van het vastzitten van de kap. De voeghouten en de steunder waren zo ver doorgezakt, dat zij klemvast op de zware keerkuip lagen. Hopeloos dus. Een grote teleurstelling ook voor Norbert Nienhaus, de voorzitter van de stichting die de hele restauratie heeft geïnitieerd en geleid. De dag verder benut om de bovenas wat naar voren te halen, wiggen vast te slaan en wat kleinere noodzakelijke reparaties te doen. Maar ook om samen na te denken over een oplossing. Uitvoerbaar binnen de beperkte financiële middelen die nog beschikbaar zijn.
De best mogelijke oplossing lijkt het verwijderen van een rand van ca. 5 cm van de bovenkant van de keerkuip, waardoor de kap daar niet meer op rust. Inmiddels heeft Vaags daarvoor een offerte gemaakt, die eind augustus wordt voorgelegd aan het stichtingsbestuur. Dan moet blijken of de financiële middelen hiervoor toereikend zijn. We hopen dat dit karwei in de komende maanden kan worden uitgevoerd zodat: "Die Flügel sich dann endlich wieder mal drehen". (www.muehlenverein-lohmuehle.de)

het Lohmühle team
Sabine, Jan, Frans, Aart

Aart Mul maakt het rollenkruiwerk van de Lohmühle schoon. De werkruimte is bijzonder krap te noemen.

BEIJK
VAKMANSCHAP SINDS 1946
EXPERTS IN
Bouw, onderhoud & restauratie wind- en watermolens
Restauratie & onderhoud monumentale panden en objecten
Restauratie en bouw van allerlei soorten houtconstructies
Ambachtelijke staalconstructies en aandrijvingen
Bekijk onze website www.beijkbv.nl voor meer informatie en projecten.
ZOON

MET DE JUISTE VEERKRACHT ...
BRENGEN WIJ ONDERNEMERS IN TOPVORM!
boladviseurs.nl/topondernemers
bol

MOLENSTEENMAKERIJ
HANS TITULAER
voorheen
HEINRICH VAN HEES
Alle soorten molenstenen, scherpdienst, afstellen, maaltechnisch advies.
Onderhoud aan oliestenen en pelstenen.
Restauratie van stenen en maalstoelen.
Kweernen, wrijfstenen, demo-steentjes.
Kneus- en scherphamers.
www.molenstenen.nl
Werkplaats: Eendenpoelseweg 6a, 6581 AB Malden, Nederland
Tel.: 0031 (0)24 696 36 54 / 0031 (0)6 53 66 76 86
E-mail: molensteenmakerij@planet.nl

Powered by HAVENS Since 1845
Voor ieder dier het juiste voer!
www.havens.nl
HAVENS Voede
Meer informatie?
Tel.: (0478) 638 238
info@havens.nl